

Egy „nagyon művészetpárti”, reneszánsz szakember emlékére

Ujházy László (1937–2019)

Kiskamaszként érdeklődésem egy addig ismeretlen tématerület vonzásába került; figyelmem mindinkább a rádiózás és a hangfeldolgozás irányába terelődött. Minden bátorságomat összeszedve egy kora nyári délelőtt felhívtam az akkori Magyar Rádió központi telefonszámát, hogy segítséget kérjek; én bizony hangmérnök szeretnék lenni. Mai szemmel-füllel nehezen hihető, de azonnal kapcsoltak egy kedves hangú, nagyon készséges hangmérnököt, aki mintegy félórás telefonbeszélgetésünk során egy életre szóló útravalót adott pályaválasztásomhoz. Elmondta, hogy nagyon nehéz,

hangmérnöknek kifinomult stílusérzékkel kell a művészi teljesítményt szolgálnia”.

Első beszélgetésünk végén – immár közel három évtizede – beszélgetőpartnerem a rádió műszaki igazgatóhelyetteseként mutatkozott be. Ettől kezdve Ujházy tanár úr szakmai pályafutásom valamennyi jelentős állomását végigkísérte; oktatott az első hangtechnikai szaktanfolyamomon csakúgy, mint később a főiskola és az egyetem kurzusain; több szakmai publikációm, szakdolgozatom lelkes, ugyanakkor következetes és mindig rendkívül precíz opponense volt. Később kollégáimmal, pályatársaimmal beszél-

Rádió munkatársaként kezdte. Mérnökként törekedett zenésznek is megmaradni, 1969-ben a Camerata Hungarica régizene-együttes egyik alapítója lett. Szakmai működése során mindvégig „nagyon művészetpárti” volt. Nevéhez több műfajban számos legendás felvétel kötődik, a *Bánk bán* még egycsatornás, mono felvételétől az akkor úttörőnek számító, kísérleti, négycsatornás kvadrfon hangjátékokig. Kísérletező alkotóerejének kiemelkedő és elvülhetetlen szerepe volt abban, hogy a hangreprodukció terén Magyarország az 1970-es, 80-as években a világ élvonalában járt.

Élete második, az előzőhöz hasonlóan aktív korszaka 1992-ben kezdődött, mikortól figyelmet mindinkább az új generációk nevelésére fordította. A Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola szakalapító hangkultúra szaktanára, de oktatott a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, a Budapesti Műszaki Egyetemen, a gödöllői Szent István Egyetemen, a Kandó Kálmán Villamosipari Főiskolán, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen (Zeneakadémián) is. Munkásságát olyan elismerések jegyzik, mint a Magyar Köztársasági Érdemérem Kiskeresztje (1995), Zirzen Janka pedagógiai díj (2002), Artisjus díj (2004), a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tiszteletbeli oktatója cím (2005), Pedagógus Szolgálati Érdemérem (2013), és természetesen az elmaradhatatlan nívódíjak a Magyar Rádiótól.

Drága Tanár Úr!

„Ha ma fölhívna a már rég elhunyt Varga Géza rendező kollégám, akár az éjszaka közepén, Laca, gyere be, vegyünk fel egy hangjátékot, most is örömmel mennék” – vallotta egy nem is olyan régen, 80. születésnapod alkalmából készült interjúban. Az emberi lét másik dimenziójából Varga Géza és megannyi régi, legendás alkotótársad most elszólitott, mi pedig, akik itt maradtunk, a magyar és az egyetemes hangkultúra történetében egy legendás korszak kortalan, valódi reneszánsz értékeit valló gentlemanjétől búcsúzunk. Munkásságod generációk gondolkodására hatott, eredményeit értő hallásuk örzi. Isten veled, Tanár úr, valamennyi tanítványod, olvasód, hallgatód hálás szívvel köszöni, hogy ismerhetett, hogy tanulhatott Tőled.

LAKATOS GERGELY

de szép szakma az övé, amelyet csak akkor szabad választanom, ha hivatásként tudom gyakorolni. A munka és a hivatás közötti különbséget akkor még egyáltalán nem érzékeltem, de a szenvedély, ahogy a hangok világáról és a hangmérnökök ebben betöltött szerepéről mesélt, nagyon megfogott, miként az is, ahogy arról beszélt, hogy *„a hangmérnök a szerző és az előadók iránti mélységes alázattal művészi újjáteremtést hajt végre, az előadáson elhangzottakat átülteti a hangszórók közébe”*. E hivatása krédójaként is megfogalmazható mondat azonnal rávilágított arra, mi egyszerre nehéz és szép a hangtechnika világában. Első beszélgetésünk záró szakaszában még felhívta figyelmemet az élő, akusztikus zenehallgatás fontosságára, valamint arra, hogy tanulmányaim során próbáljak a művészetek és a mérnöki tudományok terén minél nagyobb ismeretanyagot és jártasságot szerezni. Mert *„a jó*

getve tudtam meg, hogy szinte valamennyien rengeteget köszönhetünk Ujházy László hangmérnöknek, a Tanár úrnak. Szakmaszeretettből, szakmai ismeretekből, műismeretből, műelemzésből, emberségből, kollegialitásból életre szóló leckét és ismeretanyagot adott át több hangmester-hangmérnök generáció számtalan képviselőjének. Követett és tanítványainak közvetített értékrendje a reneszánsz humanitás és a széles látókörű tájékozottság metszetében volt.

Ujházy László reál és humán szakos pedagógus szülők gyermekeként született 1937-ben. Zenei tanulmányait villamosmérnök tanulmányaival egyidejűleg, a Bartók Konzervatórium-ban klarinét szakon végezte. E párhuzam pályaválasztására is kihatott, érdeklődése a hangok és a zene világa felé terelődött, a vasútmodellezés pedig egy életen át tartó hobbijává vált. Szakmai pályáját gyakornokként az egyetemi pályájával párhuzamosan, 1960-ban, a Magyar